

Usynlighed

Globaliseringens blinde vinkler

D E N N Y V E R D E N
TIDSSKRIFT FOR INTERNATIONALE STUDIER

DIIS • København • 2007

Ud af den globale verdens skygger

Den illegale immigration fra Vestafrika til Italien via Libyen indeholder eksempler på social og eksistentiel usynlighed, eller måske rettere: En række eksempler på strategier for synliggørelse i en global verdensorden, der ikke opleves imødekommende, kommer på forskellig vis til udtryk i det felt, hvor jeg har udført antropologisk feltarbejde. Jeg skal her bidrage med to eksempler på dette fænomen: dels rejsen til Europa fra Vestafrika som et forsøg på at få adgang til materielle af goder, dels kampen for en plads i Napolis undergrundsøkonomi.

Illegal immigration

Men lad mig begynde med et kort overblik over den illegale trafik fra Afrika via Libyen til Italien, den rute de unge mænd i denne undersøgelse har benyttet. De seneste år har budt på en markant stigning i antallet af immigranter og asylsøgere, der har forsøgt at krydse Middelhavet fra Libyens kyst og til Sicilien og øerne Pantelleria og – i særdeleshed – Lampedusa. Det samme billede tegner sig i øvrigt i Spanien, hvor afrikanske immigranter i tusindvis søger mod De Kanariske Øer fra Senegal. Det senest opgjorte tal fra Italien i 2005 lød på 22.939 landgange mod 13.635 i 2004. Der peges i den forbindelse på, at den strenge kontrol ved de nordafrikanske enklaver, Ceuta og Melilla, har bidraget til stigningen, i den forstand at mange vordende immigranter har opgivet at forcere de spanske hegn for i stedet at søge mod Libyen og bådene til Italien. Tallene kan således forvente at svinge, nye ruter vil måske opstå, men en ting synes at være sikker, den illegale immigration fra Vestafrika vil i de kommende år, måske årtier, udgøre en udfordring for Europa, for Europas politiske økonomi og for den europæiske offentlighed.

Nedgang i fiskeriet

Baggrunden for den stigende illegale trafik fra Afrika er ikke entydig, men derimod underlagt store regionale forskelle. De illegale immigranter fra

Mange un
kæmper f
ryggen. De
tilbage, bla
unge fisker
mellem Lib
må sande, e
i Napoli ik
Tværtimod
på nye stra

Ghana, eksempelvis, flygter ikke nødvendigvis fra stridigheder og umiddelbar materiel nød, som immigranterne fra Liberia og Guinea-Bissau eller det østlige Afrika og Afrikas Horn, men begiver sig ud på rejsen med henblik på at skabe sig et bedre liv. De tager af sted for at finde arbejde i Europa, som kan sikre dem og deres familier i Afrika, materielt såvel som socialt og eksistentielt.

De unge mænd, som jeg har fulgt, kommer fra en fiskerlandsby i Ghanas Central Region, en lille fiskerflække ved navn Senya Beraku, der er hårdt ramt af den generelle nedgang i fiskeriet i den vestafrikanske region. I den forbindelse skal det nævnes, at den europæiske fiskeindustri er massivt til stede i Vestafrika. I en situation hvor europæiske fiskebestande er under pres, har EU delvist afhjulpet problemet med overkapacitet i egen fiskeindustri ved at købe sig adgang til en række afrikanske farvande. Det er i overvejende grad spanske trawlere, der nyder godt af denne kontroversielle ordning, der er mødt med kritik fra blandt andet FN. Man kan således argumentere for, at EU både skubber til en udvikling og samtidig i kraft af den materielle velstand trækker i de unge mænd.

Krisen i det lokale kanofiskeri har da også haft alvorlige socioøkonomiske konsekvenser i landsbyen. Blandt de mere triste og spektakulære resultater peger landsbyens fiskehøvding på det faktum, at landsbybørn sælges som slaver til fjerne fiskerlandsbyer langs Voltafloden. Men der er også forskellige andre måder at håndtere nedgangen på. Nogle fiskere afsøger nye fisketeknologier, såsom forbudt fiskeri med elektrisk lys, andre vender sig mod markarbejde, som man ellers som fisker traditionelt ser ned på, eller søger, ofte uden held, daglejerarbejde i byen. Men den dominerende løsning på problemet, og den som de fleste taler om, er illegal immigration til Europa gennem Sahara og over Middelhavet. En særdeles streng og dødsensfarlig tur, der har krævet og vedbliver at kræve mange liv. Men der er den attraktion ved ruten, at fiskerne, i kraft af deres sømandserfaring, får en gratis overfart, hvis de vælger at tage hyre som kaptajner på de libyske menneskesmugleres både.

For at vende tilbage til den indledende problematik om usynlighed, kan man sige, at fiskerne i høj grad føler sig uden for den globale udvikling. Når jeg eksempelvis talte med fiskerne om, hvordan de så landsbyens plads i verden, var deres svar gerne, at landsbyen slet ikke havde en plads i verden, nogle mente sågar, at landsbyen overhovedet ikke figurerede på kort over verden, og en mente, billedligt talt, at landsbyen befandt sig i en grotte under resten af verden. Den lange, risikable rejse til Europa kan således ses som et forsøg på at ændre på denne situation, som et forsøg på at kravle ud af den globale verdens skyggeland og få en fod inden for på markedet for materielle såvel som symbolske goder.

Globale usammenhænge

Mange socialvidenskabelige studier fokuserer på den globale verdens sammenhænge, og hvordan disse forandringer præger verdens indbyggere, deres liv såvel som deres selvopfattelse, i store vestlige metropoler såvel som i små afrikanske landsbyer. Selvom globaliseringen rigtigt nok har mange af de kvaliteter, som man almindeligvis tilskriver den – eksempelvis en øget og hurtigere trafik af kapital, mennesker, varer, billeder og ideer verden over – og kan afføde en forestilling om en forbunden verden, en verden, som bevæger sig og bliver mindre, så finder en parallel proces tilsyneladende også sted. Mens afstande nok bliver kortere og kortere for nogle mennesker, så bliver de længere og længere for andre; mens nogle mennesker kan flyve verden rundt, når lysten melder sig, må andre blive på det lokale sted, hvor de nu engang tilfældigvis er født. Det vil sige, at hvad enten man er for eller imod globalisering og den universelle spredning af kapitalisme, hvad enten man mener, at den globale kapitalisme vil skabe vækst eller måske øget ulighed i fattige lande, så er globalisering ikke et *fait accompli*, som sociologen Ulrich Beck skriver (Beck 2000). At trække på en fælles menneskelig erfaring af globalisering giver således ikke stor mening, og det er tvivlsomt om sådan en fælles erfaring overhovedet er aktuel i en overskuelig fremtid. Nogle ting bevæger sig måske nok hurtigere og hurtigere rundt i verden – billeder, musik, ideer, eksempelvis – mens andre ting ikke har samme tendens til at cirkulere, eller i hvert fald cirkulerer langs de samme gamle akser som altid, her tænkes på jobs, teknologi, penge.

Denne ufuldkomne globalisering er den egentlige årsag til, at folk i fattige lande mister tålmodigheden, skriver Daniel Cohen (Cohen 2006), fransk økonomiprofessor og rådgiver for tidligere premierminister Dominique de Villepin. Den skaber en forventning, som aldrig bliver indfriet. Det er, som om globaliseringen i fattige lande kendetegnes ved løfter i form af flygtige, løsrevne billeder af velstand, hvis mulighed for opfyldelse, deprimerende nok, er ikke-eksisterende. Og i Daniel Cohens optik er der ikke lys for enden af tunnelen. Det er nemlig ikke engang sådan, at mennesker i fattige lande udnyttes af virksomheder fra de rige lande, som mange kritikere af den økonomiske globalisering ellers fremfører, nej, sandheden er endnu barskere, folk i fattige lande har ikke noget, man har brug for i de rige lande. Denne oplevelse, skriver Daniel Cohen, er således ikke den samme som indeholdes i billedet af arbejderen på gulvet, der udbyttes i det industrielle samfund, som ofte er det billede, der knyttes til forholdet mellem nord og syd. Det er snarere et spørgsmål om, at folk i syd føler sig udenfor, fortabte, ligesom taberne i de vestlige velfærdssamfund.

EU presser lokale fiskere

Man kunne her indvende, at de vestafrikanske lande netop har noget, som EU har brug for, nemlig fisk. Men hvad der synes at kendetegne disse

fiskeriaftaler, er dog deres mangel på lokal forankring, som også UNDP fremhæver. Den europæiske fiskeflåde kommer og fisker og forsvinder igen, og aftalerne fører kun i ringe grad til en overførsel af teknologi, jobs og penge, dvs. at de penge, der overføres til vestafrikanske nationalstater, ikke når tilbage til de lokalsamfund, hvorfra fiskene forsvinder. Det skal retfærdigvis nævnes, at EU ikke har aftaler med Ghana om fiskeri, men dog med naboerne i Elfenbenskysten og en række andre lande i regionen, og da de vandrende fiskeflokkene ikke er underlagt territorial grænsedragning, kan EU-fiskeriet antages at have en effekt på regionen som helhed – hertil skal lægges andre faktorer, som piratfiskeri og befolkningstilvækst. Ifølge UNDP er presset på fiskebestandene i den vestafrikanske region seksdoblet i perioden 1960–1990 (Brown 2005).

Set i ovennævnte lys – den globale verden som gennemgående uinteresseret i de fattige lande i Syd – kan rejsen til Europa måske forstås som et forsøg på at træde ud af den globale verdens skyggeland, som et forsøg på at vriste et meningsfuldt liv ud af en tilsyneladende ufordelagtig fremtid i fiskerlandsbyen. Man kan således, lidt omvendt, argumentere for, at den risikable rejse over Middelhavet til Europa kan ses som en reaktion på en globaliseringsproces, der *ikke* angår en stor portion af verdens befolkninger, mere end den skal ses som en protest mod en global orden, der truer med at *indlemme* alle verdens befolkninger i sin hegemoniske dominans. Og vigtigheden af at komme inden for i cirkulationen af symbolske og materielle goder kan ikke overvurderes. Hvor beskeden en plads i den uformelle napolitanske økonomi, man end indtager, så erklærer hovedparten af de illegale immigranter, at det har været det hele værd, lidelserne på havet og i ørkenen taget med i betragtning. At blive i landsbyen i Ghana er ikke en mulighed. Nok er det hårdt og farligt at komme til Europa og leve der som illegal, men “det er bedre end at rådne op i Ghana”, som en informant, Samuel, udtrykker det.

Jonathans rejse

Denne frygt for det stille, hensygnende liv i landsbyen, ofte fremstillet som en art symbolsk død, nævnes gerne som årsag til, at de unge mænd begiver sig af sted på den farlige rejse. Det handler om at genvinde kontrollen med den retning, ens liv har taget. Håbet om at kunne træde ud af den globale verdens skyggeland og de håbløse fremtidsudsigter og ind på scenen, der hvor tingene sker, hvor usikker sådan en investering end er, hvor spinkel dens mulighed for realisering end er, betragtes som værd at risikere livet for, ja måske endda det eneste, som det er værd at sætte livet på spil for. Og det bliver ikke ved tankerne, der sættes handling bag.

Lad mig give et eksempel på, hvad fiskerne fra Senya Beraku således går igennem for at komme til Europa. En informant, Jonathan, mistede sin svoger på Middelhavet, selv klarede han overfarten som kaptajn på en

båd. Men de havde en dramatisk overfart, som nær var gået galt. Den båd, som Jonathan og hans to medkaptajner fra landsbyen fik tildelt, var stjålet i Tunis, og de fik besked på, at hvis de mødte en tunesisk trawler på havet, så skulle de være meget forsigtige, fordi tuneserne ville genkende bådtypen og måske forsøge at tvinge dem til Tunis. Det kunne betyde, at Jonathan og de andre ville blive deporteret tilbage til en usikker fremtid i hænderne på de libyske myndigheder. Så det var med blandede følelser, at Jonathan sejlede af sted fra Libyen med 83 passagerer mod Lampedusa, og det skulle vise sig, at de ville få brug for alle deres kompetencer som sømænd og fiskere. De var nemlig ikke kommet langt ud på havet, før de mødte netop en tunesisk trawler. Jonathan fortæller:

De ville have, at vi skulle stoppe, men det nægtede vi. Så sejlede de ud foran os og blokerede vejen. Jeg måtte prøve at undvige og glemme alt om kompasset og den retning, vi sejlede, og bare prøve at slippe væk. Men deres trawler var stor og hurtig, og på et tidspunkt kolliderede vi med den. Den forreste del af vores båd gik i stykker, den åbnede sig og begyndte at tage vand ind. Derefter kastede de reb ud for at trække os nærmere, men rebet faldt i vandet og gik i propellen og ødelagde motoren. Da de så, at motoren var i stykker, forsvandt de bare. De brød sig ikke om det, for de vidste, at det ville ende galt. Vi prøvede at lappe hullerne. Vi dykkede også ned under båden for at vikle rebet fri af propellen. Men motoren stod ikke til at rede. Vi besluttede i stedet at bruge tunesernes reb til at trække båden ind i italiensk farvand. Man binder rebet om livet, hopper i vandet, og så svømmer man indtil rebet holder en tilbage. Så vender man sig og trækker. En tager den venstre side, en svømmer midt for, og en tager den højre side. Det er også sådan, vi gør i landsbyen, hvis motoren bryder sammen. Vi kalder det ”at trække geden”. Når vi blev trætte, kastede vi anker og hvilede os lidt, bagefter svømmede vi videre. Det var meget skræmmende. Vi så døde mennesker flyde omkring i vandet, da vi trak båden. Jeg tror, det var ligene af andre mennesker, som havde forsøgt at komme over, men ikke kunne klare den. Vi vidste, at vi var kommet til et punkt, hvor det ville blive afgjort, om vi skulle leve eller dø. Så vi måtte gøre, hvad vi kunne for at hjælpe os selv. Vi fortsatte med at trække båden fremefter fra omkring klokken seks om morgenen til klokken fire om natten, hvor den italienske flåde kom og samlede os op.

I bogstavelig forstand halede Jonathan og de andre kaptajner sig stykke for stykke ud af nattemørket og ind i morgenstunden – men også ind i den europæiske bevidsthed, der i form af den italienske flåde manifesterede sig i horisonten. Hvad angår synlighed (selvom det ikke nødvendigvis er en varende synlighed, som jeg skal diskutere i det nedenstående), har disse dramatiske overfarter, der ofte ender i tragedie, tvunget Europa, EUs politiske økonomi og den europæiske offentlighed til at forholde sig til en hidtil usynlig dynamik.

Jonathan, og de fleste andre unge mænd fra landsbyen i Ghana, bor nu i

Castelvoturno, en forstad til Napoli, der er bedst kendt for prostitution og narkohandel. Det hus, de har lejet, ligger for enden af en hullet jordvej, der har forbindelse til den nærliggende motorvej til Rom. De bor omkring 15 unge mænd i huset. Til den ene side af huset ligger en mark, hvor en flok bøfler græsser, til den anden side, i vejkanten, står en gruppe permanent opklodsede campingvogne, hvor en romafamilie bor. Jonathan er løsarbejder i Napoli. Hver dag tager han bussen ind til byen for at lede efter arbejde i byggeindustrien eller landbruget. Det er ikke et nemt liv, men det er trods alt gået ham bedre end mange andre. Jonathans svoger, eksempelvis, forsøgte også at komme til Italien, kort tid efter Jonathan var kommet over, men det mislykkedes, og han forsvandt på havet med sine passagerer. Ingen ved, præcis hvad der hændte.

Men jeg var ikke så overrasket. Det blev meget dårligt vejr, kort tid efter de var sejlet ud. Min søster ringede hele tiden for at høre, om han er kommet til Italien. Men ingen har set ham. Nu er det et år siden. Jeg har bedt hende om ikke at stille flere spørgsmål om ham. Hvis jeg hører noget, ringer jeg til hende.

Selvom svogeren mistede livet, og han selv kun klarede den på et hængende hår, så har Jonathan alligevel ikke ændret holdning til, om det er risikoen værd.

Det gør mig virkelig ondt for de mennesker, som dør på vejen. Deres mål er at finde lidt penge, som de kan sende tilbage til familien i Afrika. Når nogen tager turen, så er det ikke en dårlig ting, det er en god ting. Det handler om, hvordan man vil have sit liv skal være.

At generobre grebet om den retning deres liv har taget pga. ugunstige ydre vilkår synes fremdeles at være af central betydning for de unge mænd fra Ghanas Central Region, og i den forbindelse opfattes illegal immigration som en mulighed, måske den eneste mulighed, for at komme inden for i cirkulationen af materielle og symbolske goder. Den cirkulation man oplever sig udelukket fra i landsbyen, mens der i stigende tempo gives løfter i form af kulturelle artefakter, løfter som ikke kan indfries. Fiskerlandsbyen opleves som et sted i skyggen, sågar som en grotte under jorden, som vi hørte tidligere, mens det at komme til Europa indbefatter muligheden for igen at komme til at tælle i verdens øjne, at genvinde synlighed og anerkendelse. Det konkrete eksempel på en sådan forandring er den succesfulde immigrant, der vender hjem til landsbyen med kapital – som en forandret person, en person, der nu bliver konsulteret i vigtige familiespørgsmål, og som med tiden kan opføre sit eget hjem. Det siges endda om de hjemvendte, at de fysisk har forandret sig, at deres hud er blevet blødere og smukkere i Europa.

Nye strabadser

Man kan diskutere, om det lykkes fiskerne at træde ud af de globale skygger og indenfor i cirkulationen af goder ved at rejse til Europa. Den dramatiske entre på scenen, som de risikable overfarter udgør, dækkes som bekendt grundigt af medierne, men hvad der siden hænder de illegale immigranter – deres videre skæbne – synes ikke at nyde samme bevågenhed. Fiskerne fra Ghanas Central Region glider hurtigt ind i Napolis undergrundsøkonomi. De fleste lever således et risikofyldt liv som papirløse daglejere og *de facto* fredsløse. De er genstand for racistiske overgreb, verbale såvel som fysiske, uden at kunne stille meget op. Som illegal immigrant er man ikke i en stærk position, og de fleste ønsker ikke myndighedernes indblanding, hvis de forulempes eller overfaldes. Med andre ord: At komme til Europa er ikke afslutningen på deres anstrengelser, men i mange tilfælde blot begyndelsen på nye strabadser.

Lad mig give et eksempel på, hvilke teknikker de illegale immigranter gør brug af med henblik på at skabe en oplevelse af, at de har en position i den ellers så barske napolitanske omverden. Hermed går jeg videre til eksemplet, der vedrører at skabe sig synlighed, kampen for en plads i Napolis undergrundsøkonomi

Synlighed i Napoli

Som noget af det første, der sker ved ankomsten, køber immigranterne gerne en dyr mobiltelefon. Mobiltelefonen er et nødvendigt redskab, når man skal aftale arbejde og tidspunkter med en mulig arbejdsgiver, og mobilen er naturligvis også vigtig med henblik på at have kontakt med dem derhjemme – de illegale immigranter kan ikke benytte internettet, da Italiens skærpede terrorlovgivning kræver, at man fremviser dokumenter ved brug af nettet, mens man kan købe et taletidskort i de fleste telebutikker i Napoli. Der er derfor gode og nødvendige praktiske grunde til at erhverve sig en mobiltelefon, men det forklarer alligevel ikke, hvorfor man nødvendigvis skal have den nyeste og dyreste mobiltelefon, når man lever på et eksistensminimum. Jeg skal i det følgende se på mobiltelefonen som et signal om at have forbindelser i verden, og som sådan udvisende nogle eksistentielle kvaliteter, der gør mobiltelefonen særligt dragende for dem (men ikke kun dem), som står udenfor eller indtager ufordelagtige sociale positioner og længes efter at være noget i verdens øjne. Men først til det empiriske niveau:

Immigranter og deres mobiltelefoner

Det er påfaldende at iagttage, hvordan immigranterne på Piazza Garibaldi, Napolis rå banegård, stimler sammen omkring telebutikkernes vinduer,

og livligt diskuterer de udstillede telefoners forskellige kvaliteter. Når man har kredset om et udstillingsvindue og en telefon, nogle gange i uger og måneder, gør man sit indkøb og skynder sig hjem med byttet. Men der er også andre måder at anskaffe en telefon på. Længere nede ad gaden ved indgangen til stadion, hvor hjemløse og narkomaner ligger og sover på papstykker på jorden, står mafiaens fodfolk og sælger stjalne mobiltelefoner og videokameraer, ofte de nyeste og dyreste modeller, til ubegribeligt lave priser. Denne aktivitet foregår lige for næsen af politiet, der sjældent gør anstalt til at gribe ind. Og i den anden ende af pladsen ligger markedet, hvor man i et særligt hjørne kan bese et imponerende udvalg af mobiltelefoner, nogle gamle og slidte, andre nye og skinnende. Her kan man i nogenlunde sikkerhed købe en telefon uden at blive snydt, dvs. man får, hvad man køber, og man kan afprøve telefonen før et eventuelt køb. Det samme gør sig ikke altid gældende med mafiaens tilbud. Det er gerne mine informanternes indtryk, at deres tilbud er for gode til at være sande. En af mine informanter købte en telefon her, en meget dyr model, som han fik lov at holde og afprøve, men da han kom hjem og pakkede den ud af den originale æske, var telefonen byttet ud med en sodavand. Han gik tilbage og beklagede sig, men ud fra højre kom en håndlanger og stak ham en lussing så voldsom, at han trillede om på gaden. Her gjaldt ingen reklamationsret. Men rygterne gik, også blandt mine informanter, om visse strategier, måder at håndtere mafiaen på, hvorved man kunne komme af sted med den vare, man havde beset. Samuel, min assistent, eksempelvis, havde sammen med en kammerat købt en Motorola V1, den på det tidspunkt mest eftertragtede mobiltelefon. En havde pengene klar, en anden afprøvede lynhurtigt mobilen, sikrede sig, at den virkede, og da man tilbød at indpakke den i original æske, blev det høfligt afslået. "Det gælder om aldrig at give slip på den telefon, man har afprøvet, og som man ved virker," siger Sammy. Men selvom det muligvis kan lade sig gøre at håndtere mafiaens lakajer, så er det alligevel med en smag af dårlig samvittighed. Den selv samme telefon, man køber på gaden, kan være stjålet fra en kammerat. Der, hvor Sammy boede, var det ikke ualmindeligt, at kriminelle ventede i mørklagte biler, når immigranterne kom hjem fra arbejde, særlig på lønningsdage, det vil sige om fredagen, og de gik altid efter penge og mobiler. Blandt andet derfor havde immigranterne som regel en arbejdstelefon, en gammel, billig model, og en søndagstelefon, som de kunne tage med i kirke og på besøg. Under alle omstændigheder er pointen den, at ingen synes at gå op i mobiltelefoner, mærker, funktioner og tilbehør med så stor passion, som de illegale immigranter. "Mobilerne forstyrrer virkelig os fyre, de synger i vores ører," som en informant, Sunny, forklarer. Vi har altså hørt, at der er gode praktiske grunde til det, men her skal jeg kort vende tilbage til spørgsmålet om social synlighed og se på fænomenet i den optik.

At få ting til at ske

Mobilen er det kvintessentielle udtryk for at have forbindelser i verden, en verden fuld af risici, men også fuld af potentialer. Man kan med andre ord sige, at mobiltelefonen kommer med et løfte om social og eksistentiel vorden, en mulighed, illusoriske eller ej, for at træde frem i verdens øjne, at være ønsket, at være eftertragtet. Og lad mig indskyde en observation: Det synes omvendt at være sådan, at mere privilegerede mennesker med konkrete, magtfulde forbindelser ikke nødvendigvis har samme optagethed af mobiltelefonen, dens ringetoner, dens skærmbilleder, dens udstyr – nærmest tværtimod. Her ønsker man kontrol med brugen af mobiltelefonen, forbud mod at benytte den på visse steder, hvor det kan forstyrre eventuelle vigtige refleksioner, og man betragter i det hele taget mobilen som et vulgært apparat, hvis benyttelse er en slags nødvendigt onde, der bør beherskes. Omvendt kan man blandt de illegale immigranter se mobiltelefonen som et signal om potens, på samme måde som f.eks. visse unge mænd og kvinder i Danmark bærer kæmpe nøglebundter om halsen, selvom de ikke nødvendigvis forekommer at være individer med adgang til at åbne alle døre – hvorimod de, som mere eller mindre har adgang til alle samfundets felter, f.eks. statsministeren, sjældent eller aldrig ses med et nøglebundt om halsen. At have og bruge en mobiltelefon, skaber altså en erfaring af social og eksistentiel synliggørelse, om end den ikke stikker dybt og konstant må forholde sig til den reelle modstand, som de illegale immigranter oplever i omverdenen. Betænk også, hvordan folk i gangsterfilm har 'forbindelser'. De er mennesker, som kender folk, og som kan få ting til at ske. Det er ikke sært, at sådan en erfaring, hvor skrøbelig den end er, har en nærmest fortryllende dragning på fiskerne fra Ghanas Central Region. Mobilen repræsenterer i den forbindelse en strategi for at træde inden for i cirkulation af goder.

Afslutningsvis vil jeg pege på det interessante fænomen, at har den illegale ghanesiske immigrant været omkring to år eller længere i Napoli, og især hvis det lykkes ham at anskaffe papirer, da optjener han retten til at omtales som *tycoon* (egentlig magnat eller industribaron) blandt sine kammerater. Deri ligger det, at han er blevet en person, som kan få ting til at ske, en spiller, en der taler sproget, en der har forbindelser til italienske arbejdsgivere, og som kan skaffe arbejde eller måske et værelse. En person, kort sagt, der er trådt ud af den globale verdens skygger.

*Hans Lucht er ph.d.-stipendiat ved Institut for Antropologi,
Københavns Universitet.*

Litteratur

Beck, Ulrich. 2000. *What is globalization?* Cambridge: Polity Press.

Brown, Oli. 2005. *Policy incoherence: EU fisheries policy in Senegal*. UNDP human development report 2005/29. UNDP, http://hdr.undp.org/docs/publications/background_papers/2005/HDR2005_Oli_Brown_29.pdf, 16.07.2007

Cohen, Daniel. 2006. *Globalisation and its enemies*. Cambridge, MA: The MIT Press.